

פניני הרמק

יו"ל ע"י "קהילת הרמה" בירושלים עיה"ק תובכ"א
שע"י יוצאי ישיבה הרמה דלונדון יצ"ו

בנשיאות עט"ר מרן ראש הישיבה הגאון הגדול רבי אליקים שלעזינגער שליט"א

מפניני רבינו:

ו.א.ה. אם שאין דרכנו לבא בפתיחות במדור זה, אך מפני עניני השעה, בהיות רבים מציבור החרדי באה"ק רוקדים משמחה שכביכול צמחה 'ישועה' בהקמת ממשלה החדשה, שמציקה פחות לחרדים מחבירתה, אמרנו שראויים הדברים הבאים להאמר כאן, שלא נשכח ח"ו מחובותינו להבדל מן הרשעים במלא המובן, ושלא נטעה לומר שישועה יש כאן ח"ו בקיום ממשלת הכופרים בה' ובתורתו, ויה"ר שכל הרשעה כולה כעשן תכלה בביאת גוא"צ בב"א - שורות אלו הם מהמו"ל]

ולא נשא אותם הארץ לשבת יחדיו כי היה רכושם רב ולא יכלו לשבת יחדו. (יג. ו.), מזה שנאמר ב' פעמים שלא יוכלו להיות יחד, לראשונה מחמת הארץ שלא נשאה אותם, ואח"כ משום שהיה רכושם רב, ועוד כלום ארץ כנען צרה היתה שלא תוכל לשאת נכסיהם של אברהם ולוט? ונראה לפרש כי הסיבה העיקרית היתה מחמת מעלת ארץ ישראל וסגולתה, שלא יכולה לשאת יחדיו הרשע עם הצדיק וזה גרם הריב בין רועי אברהם לרועי לוט ע"ד רכושם הרב.

ואפשר נרמז הדבר במדרש עה"פ הפרד, ז"ל: אי אפשר לאותו איש להתערב בזרעו של אברהם עכ"ל, משמע שמפירוד בין רשע לצדיק מיירי כאן, וכן משמע מרש"י, ששורש הריב מחמת רשעתם של רועי לוט הי', ואמנם הוא שורש קדושה, לבלתי לתת אפשרות להתחבר רשע עם הצדיק.

והוא מעלת ארץ ישראל גם היום, שהריב נטוש בין פורקי עול לשומרי מצותיו ית', משא"כ בחו"ל שאין כל כך הרגש המפריע להם לשבת יחדיו].

(מתוך ספר בית אב עה"ת ח"א)

ברוכים הבאים בשם ה'!

בשמחה רבה מקבלים אנו את פני כל בני קהלתנו לרגל חזרתם לאה"ק, להתעלות בתורה וביראה, ויה"ר שנזכה להמשיך שפע קדושת וברכת המועדים, ונזכה לעלייה גדולה, ויתקדש שם שמים על ידינו בעולמו, עדי נזכה בקרוב לביאת גוא"צ, ואז יתגדל ויתקדש שמיה רבא, במהרה בימינו אמן.

בברכת א געזונטער ווינטער!

מאמר "השקפה של תורה"

[מתוך ספר בית אב שיחות]

יכול לעבוד ד' והוא היפך אאע"ה שהלך וברח ממקום אנשי רשע, והם נפרדו זה מזה אם השמאל ואימינה, וכלום נוכל להבין זה מה שאברהם מיאן לקבל הרכוש הגדול של מקח סדום, מחוט ועד שרוך נעל.

ובטעם הדבר נאמר שלא תאמר אני העשרתי את אברהם, כלום נוכל להבין זה ומה איכפת שיאמר סו"ס יתעשר אאע"ה כדין בקנין כיבוש מלחמה, ולא עוד אלא ואמר כדאיתא ברש"י שם שד' הבטחני לעשרנו, הלא אדרבה נאמר שזוהי העשירות שאמר לו הקב"ה, ולא עוד אלא שהגיע אליו בנס גלוי שנצח המלחמה בנס ובוודאי היינו אומרים שמיאון זה בלתי לקחת הממון ההוא הוא היפך רצונו ית' ח"ו, אבל אברהם אבינו הבין אחרת כיון שיש כאן דבר רע ברוחניות שהמלך הרשע יאמר שהוא העשיר את אברהם ואין כאן שלמות ע"כ אין זה רצונו ית', ולא חש לנס ולעשירות ולא לקח ממנו כלום. הרי זה מבט משונה לגמרי על הווית העולם ותהלוכות האדם, והא כיצד.

הנה ישנה עוד פרשה שם שהקב"ה הבטיח לאברהם בנים אע"פ שהיה עקר והיא היתה עקרה, והאיך יתכן שיוולדו להם בנים, ואמרו ז"ל (יבמות דף סד:) שלא היה לשרה רחם כלל, ובלי רחם האיך תוליד. מה עשה הקב"ה א"ל ויוציא אתו החוצה צא מאצטגנינות שלך והבט על הכוכבים אם תוכל לספור אותם כה יהיה זרעך, מה ביאור הדברים.

וראיתי בזה שורש נפלא בפירוש הרש"ר הירש זצ"ל, דהנה בעוה"ז שלנו הכל הולך ומתפתח בתולדה, בסיבה ומסובב, מגרעין נעשה עץ מעץ יוצאת פרי - וכך היתה הבריאה בבראשית. וכמ"כ מזרעו של אב מתפתח ולד ברחם האם ונעשה אדם. אבל בלתי גרעין אין עץ ובאין עץ אין פרי ובאין רחם אין ולד, כי כך ברא הקב"ה עולם זה, אולם בכוכבי השמים אינו כן, מוציא במספר צבאם חוק וזמן נתן להם, ולא ישנו את תפקידם כמו שהם

ויקח אברם את שרי אשתו וגו' ואת הנפש אשר עשו בחרן וגו'. (יב. ה.), איתא בסנהדרין (דף טז:): שלמדים מכאן שהמלמד בן חברו תורה מעלה עליו הכתוב כאילו עשאו, ועוד שם שהלומד תורה כאילו עשה עצמו. ובמהרש"א שם הביא מהמדרש שאין אדם יכול לברוא אפילו יתוש אחד, אלא הרצון של עשיה כאן הוא השלמה בדעת, וכמו ההבדל בין בהמה לאדם שבתוספת דעת נהיה אדם ובזה הוא יותר על הבהמה, ועכ"ז חזינן שתוספת תורה נקרא עליה, וכמו שמהפך בהמה לאדם הוי בבחינה זו בריאה חדשה, והוא מה שאמרו ז"ל (שבת דף קיב:): אם ראשונים כמלאכים אנו כבני אדם ואם ראשונים כבני אדם אנו כחמורים, דכמו שחמור ואדם ב' יצורים שונים הם, כן ההבדל בין מי שיש לו תורה למי שאין לו, ובין שיש לו תורה יותר לבין שיש לו פחות צריך שיהיה משונה זמ"ז כשנוי חמור ואדם או אדם למלאך.

ואיתא ברמב"ם הלכות יסודי התורה פ"ב מעלות המלאכים זה מזה, ומעלת המלאך ואדם הכל בגדר הכרת אמתיות הבורא ית"ש זה למעלה זה, ומי שלמעלה אינו יכול להשיג מעלת ההשגה שלמעלה ממנו כמו שאין דעת החמור יכול לרדת לסוף דעת אדם, נמצא שגדר השנוי המוכח בין בן תורה לאינו בן תורה הוא בשלמות השגת המציאות, ותוספת השגה זו מכונה עשיה כי על ידו נהפך לגבוה, בן תורה הוא בריאה אחרת ממש וניכר ג"כ במעשיו, וכמ"כ הרמב"ם בהלכות דעות (פ"ה ה"א) כשם שהחכם ניכר בחכמתו ניכר במעשיו וכו' עיי"ש, אמנם השנוי במעשיו בעוה"ז הוא רק פועל יוצא מוכרח מתוספת חכמתו ושנוי השגתו משאר העם.

ונעיין במה וכיצד משתנה ההשגה עד שנעשה בריה אחרת בתהלוכותיו, הנה לוט ביקש לילך לסדום שנאמר עליהם רעים וחטאים לד' מאד, והוא חשב ששם ישיג תכליתו, הרי שהיה מדקדק במצות שלמד אצל אברהם עד מסי"נ לאכול מצה ולהכניס אורחים וכו' והוא הבין שדייקא שם כולו משקה

נוצרו והעמידם במעשה בראשית, כן הם היום, מציאותם בלי מבוא מוקדם ובלי התפתחות, וזה שהראה הקב"ה לאברהם, אמנם דרך טבע עוה"ז שצריך מבוא קודם שיוולד בן, אע"פ שהקב"ה הוא המחיה כולם, כן עלה ברצונו לבריאתו ולא שייך שפתאום יראה אילן או פתאום יוולד בן, אבל בשמים אינו כן אין צריך בשום מבוא והקב"ה בורא דבר שלם, כה יהיה זרעך, הקב"ה בורא רחם בלי תולדה, "וכעת חיה יהיה בן" [וכן הוא כנביא לגבי כלל ישראל, אם יוולד גוי פעם אחת (ישעיה סו. ח.)], והוא מציאות כלל ישראל, שלא כהשגת מציאות העולם.

ונאמר והאמין בד', ולא נאמר "ויאמן" כאחד המאמין להשני אע"פ שאינו מבין הרי הוא מאמין, כי עצמות האמונה נתעצמה בו וראה שכן הוא. ובזה יש לפרש מש"כ ויחשבה לו צדקה, ורש"י פי' שהקב"ה חשבו צדקה לאברהם, והרמב"ן הק' וכי לא פשיטא שאברהם יאמין? והפך הביאור שאברהם חשבו צדקה להקב"ה. והנה באבן עזרא כתב שבלשון תורה צדקה הולך יחד עם משפט, כמש"כ הרבה פעמים משפט צדקה ואין זה בלשון חכמים שצדקה היא נתינה או חנינה של חסד. והביאור הוא כי צדקה מלשון צדק צדק תרדף, דהיינו ישרות ואמיתות, כי הכל במשפט ובצדק. ולפי"ז יובן לפי הנ"ל שאע"ה ראה בחוש והכרה ברורה הנהגתו ית"ש הבלתי טבעית והאמונה נעשית מציאותית, וממילא היה כל מבטו מבט עליון ומשונה ממי שלא זכה לדרגת הכרה זו.

וכיון שהיה מבטו של אע"ה כולו אמונה'דיק לפי רצונו האמיתי ית"ש, ראה שאין כל תועלת מכספו ורכושו של מלך סדום, דמאחר שהוא יאמר אני העשרתי את אברם לא יתעשר מעשירות זו [וכן כשבא יעקב לגבול אר"י צבר כל ממונו והפקירו אמר אין אר"י כדאי לממון זה, אמנם ממון שהרויח בתכלית כשרות כמבואר בקרא, והוא הרי רכשו בפעולת המלאכים כמבואר שם, אבל מפני שהרגיש שיתכן שממון זה כיון שהוא מחו"ל אפשר שימעיט ההשגה הרוחניות של אר"י, לא היה נחשב אצלו לכלום כי השגה אחת באמיתה של אר"י בעבודת ד' שוה יותר מכל רכושו זה].

ומבואר כי מי שחי בהשגה טבעית של עוה"ז אי אפשר לו להשיג השגות ומבטו של מי שחי במבט עליון יותר אם השמאל ואימינה.

ואמנם כן הוא קנין התורה. יסופר כי פעם היתה אסיפת רבנים ואחד אמר שאי אפשר להמשיך כך בקיום הישיבות שתלויות באסיפת כספי צדקה יום יום, אין לזה קיום טבעי וצריך לעשות יסודות טבעיים לקיום הישיבה. אז ענה לו הגאון רבי חיים עוזר זצ"ל, האם אתם בטוחים שבמבט טבעי לפי"ז אין קיום לישיבות, וכיון שענה לו הלה שכן הוא, צהלו פניו של רח"ע זצ"ל ואמר עכשיו אני יודע שהישיבות יש להם קיום נצחי, כי אי אפשר להתורה להתקיים בדרכים של טבע עוה"ז וכיון שנתברר שבאמת אינן קיימים בדרך הטבע אני בטוח בקיומם!

כן ניתנה התורה במדבר, כשעיניהם תלויה במזון מן השמים יום בנס מן הסלע בלי קיום טבעי, לא במקרה היה כן אלא כך היה צריך להיות, אמרו לא ניתנה תורה אלא לאוכלי המן (תנחומא בשלח אות כ ומכילתא שם), זוהי תורה וזוהי קיומה וזוהי השגת מבטו של תורה.

ובזה נבין מאמרם ז"ל בגמרא נדרים (דף לב.) שאברהם יצא למלחמה הוא ואליעזר הראש הישיבה שלו, ואיך נצחו את המלכים אם לא בכח התורה שלהם לבד, וכמעשה שהיה בכריסק שהמשכילים עשו הצגת פורים לצחק מן החרדים והראו איך יצאו למלחמה בבוא משיח, שיתאספו הרבה אנשים ויכריזו מי שארש אשה, מי שבנה בית מי שירא ילך וישב לבית, ושבו כל הבחורים ונשארו איזה זקנים, והתלוננו לפני מרן הגר"ח זצ"ל שהמשכילים צוחקים משומרי תורה, ושאל הגר"ח מה עשו, וספרו לו, וענה הגר"ח זו לא ליצנות כן יהיה באמת!

וכן הוא קנין התורה אצל כל אדם, כדאיתא במגילה (דף ו.) "יגעתי ומצאתי תאמין יגעתי ולא מצאתי אל תאמין לא יגעתי ומצאתי אל תאמין", ולכאורה צ"ב יגעתי ומצאתי תאמין, למה צריך להאמין, הרי פשוט מי שיגע מבין, אולם לא כן הוא בתורה, ולא היגיעה הטבעית גורמת לאדם להשיג תורה, דא"כ מי שהוא בעל כשרון יעשה גדול בלי יגיעה, אינו כן, אלא סגולת היגיעה בתורה, יגיעה בלאות ובאישון לילה, אז זוכה לעיקר קנין התורה, במחשכים הושבני הוא תלמוד בבלי (סנהדרין דף כד.), רק בכח האמונה של היגיעה זוכה לתורה, אבל מי שלא יגע אי אפשר לזכות לכתר תורה, וכמש"כ במשנה אבות (פ"ו מ"ד) וברמב"ם (פ"ג ת"ת ה"ו) פת

בני האדם צריך בדיקה אחריו, כי לא יגע בתורה ולא שקד בה כהוגן וברציפות המחויבת, הפוך בה דכולה בה סיב ובלה בה, אז תראה דכולא בה, והוא סוד עלית התורה, אך קנינים אלה לא נקנים אלא בשקידה של שנים רבות ימים ולילות וכלשון הרמב"ם שם שלא יאבד אפי' אחת מהן, אז יזכה למבט של תורה ובבחינה זו נאמר המלמד את בן חבירו תורה הרי הוא כאילו עשאו, והרי הוא כאילו ילדו.

במלח תאכל וכו' אז זוכה לכתר תורה. וממילא בהכרח מי שיגע זוכה לתורה, אע"פ שלכאור' חסרים לו הכשרונות. וזהו לשון יגעת מצאתי, בגדר מציאה לא להשגה טבעית.

וזוהי ההשקפה שהתורה מקנה ללומדיה, ובמדה שלומד יותר צריך להגיע להשגה יותר גבוה שהרוחני יהיה עיקר הקובע והתנאים הגשמיים טפל, ומי שלומד ואין השגותיו משתנות בבחינה זו והשקפתו על תהלוכות עוה"ז היא כהשקפות שאר

אל תמנע טוב מבעליו

לקבלת המאמרים החדשים של הוד כבוד מרן רבינו ראש
הישיבה שליט"א, של ירח האיתנים [דרשת 'כל נדרי',
ומאמר 'נעילת החג'], יש לפנות במייל למערכת פניני הרמה:

gilyonhoromoh@gmail.com